წლიწადი პირველი.

ყოველდღიური გაზეთი

პროლეტარებო ყველა ქვეყნისა, შეერთდით!

კომუნისტი

თბილისი.

რედაქციის მისამართი:
თბილისი, კრუზენშტეინის ქუჩა, № 4. ტელეფონები:
საერთო—დღისა 14—76. სტამბის—ღამისა—79.

რედაქცია ღიაა ყოველ დღე დილის 10-დან 1 ს. კორესპონდენციები და მასალები მიიღება მთელი დღე.

ოთხშაბათი, 23 მარტი, 1921 წ.

№ 17 საქართველოს კომუნისტურ პარტიის ცენტრალურ და თბილისის კომიტეტის და საქართვ. რევ.-კომიტეტის ორგანო. № 17

სალამი ბათომის პროლეტარიატს.

საქართველოს რესპუბლიკის თავმჯდომარის ფ. მახარაძის ხელის მოწერით რევკომის სახელზე ბათომში გაგზავნილია შემდეგი დეპეშა:

„საქართველოს სოციალისტურ საბჭოთა რესპუბლიკის მთავრობა, საქართველოს რევკომის სახით, სალამს უძღვნის მთელ ბათომის პროლეტარიატს და აჭარის ყველა მშრომელთა მასსებს, ბათომში და მთელ აჭარაში საბჭოთა ხელისუფლების გამოცხადების გამო. სახელოვანი და გმირული ბრძოლა ბათომის მუშების საბჭოთა ხელისუფლების და კაპიტალის ბატონობის ექსპლოატაციისაგან მშრომელთა მასის განთავისუფლებისთვის, რომელმაც მცირე ხნის განმავლობაში დიდი მსხვერპლი შეიწირა და ბოლოს მუშათა და გლეხთა წითელ არმიის დიდებულ მუშაობის წყალობით ბრწყინვალე გამარჯვებით დამთავრდა. ბათომი და ბათომის ოლქი, რომელიც დაუსრულებელ ინტრიგების და განხეთქილების მიზეზად იყო გადაქცეული იმპერიალისტურ სახელმწიფოებს შორის, უკანასკნელ დროს ანტანტას ხელში გახდა სათამაშო ნივთად, რომელსაც, საქართველ მენშევიკებისა, სომეხ დაშნაკელების და აზერბეიჯანის ხანების და ბეგების დახმარებით მთელი ამიერ-კავკასია [illegible] მტაცებელ ექსპლოატაციის [illegible]. მეორე მხრივ ბათომი მენშევიკურ საქართველოსთან ერთად ანტანტას [illegible] წარმოადგენდა არა მარტო [illegible] საფრთხეს, არამედ უმთავრეს [illegible] ბაზას, როგორც მუშათა და გლეხთა საბჭოთა რუსეთის, ისე საბჭოთა აზერბეიჯანის და საბჭოთა სომხეთის წინააღმდეგ. საბჭოთა ძალა-უფლების გავრცელების შემდეგ ამიერ-კავკასიის მთელ ტერიტორიაზე, საქართველო ბათომთან ერთად, ერთხელ და სამუდამოდ აღარ იქნება კონტრ-რევოლიუციონურ ბურჟუაზიის საერთაშორისო მტაცებლობის ბუდეთ მთელ კავკასიაში.

ამით ბოლო ელება იმ გაუგებრობას და არევ-დარევას, რომელიც გამოწვეული ბათომის საკითხის გარშემო უკანასკნელ 3—4 წლის განმავლობაში. ამიერიდან საბჭოთა ბათომი, საბჭოთა საქართველოსთან ერთად, წარმოადგენს მუშათა და გლეხთა კუთვნილებას: ამიერიდან საქართველოს ყველა მშრომელი მასსები უკავშირდებიან მუშებს და გლეხებს მტკიცე ძმური კავშირით, როგორც მთელ ამიერ-კავკასიის და კავკასიის, ისე მთელ დიდებულ რუსეთისას: ამიერიდან აჭარის მუშები და გლეხები ხდებიან თავიანთ მიწების, თავიანთ კერის სრულ მეპატრონეებათ, თავისუფლდებიან ძალმომრეობისაგან და ბეგების, მემამულეების და მდიდარ ხალხის მონობის უღლიდან. ხალხს საშუალება ეძლევა თავიანთი ცხოვრება თავისუფლად მოაწყონ ისე, როგორც შეეფერება მათ ყოფა-ცხოვრებას, ეროვნულ და სარწმუნოებრივ ზნე-ჩვეულებებს, საბჭოთა კონსტიტუციის საფუძველზე. აჭარის ხალხი ღებულობს სრულ ავტონომიას და ხელშეუხებლობას. გაუმარჯოს აჭარას მუშებს და გლეხებს. გაუმარჯოს საქართველოს სოციალისტურ საბჭოთა რესპუბლიკას. გაუმარჯოს ყველა დაჩაგრულ ხალხის განმანთავისუფლებელ დიდებულ გმირულ წითელ არმიას. გაუმარჯოს საქართველოს, ამიერ-კავკასიის და მთელ რუსეთის მშრომელთა მასსების ძმურ კავშირს. გაუმარჯოს მსოფლიო რევოლიუციას.

თავისუფალ მიწების სავალდებულო დათესვა.

ჩვენი გაზეთის გუშინდელ ნომერში [illegible] საქართ. სოც. საბჭოთა რესპუბლიკის რევოლიუციონური კომიტეტის დადგენილება ყველა თავისუფალ მიწების სავალდებულო დათესვის შესახებ. ზედმეტია იმაზე ლაპარაკი, თუ რამდენათ მიზანშეწონილი და დროული არის ეს დადგენილება. პურის საკითხი—უდიდესი და უმნიშვნელოვანესი საკითხია. მისი კარგად თუ ავად გადაჭრა შეიძლება დათესვის კომპანიის კარგათ, თუ ავად ჩატარებით. ჩვენ ვიცით, რომ საქართველო პურით ღარიბი ქვეყანაა. წარსულში იგი ივსებოდა ნაწილობრივ რუსეთიდან შემოტანილი სურსათით. რასაკვირველია, ჩვენ, ახლა, როდესაც რუსეთთან ათასჯერ უფრო დაახლოვებულნი ვართ, ვიდრე ოდესმე—დაახლოვებული ერთი პირით და ერთი [illegible], შეგვიძლება მივიღოთ და, ვღებულობთ კიდეც დახმარებას ჩვენი ჩრდილოეთ მეზობლისგან. მაგრამ, მდგომარეობას პირდაპირ უნდა შევხედოთ და [illegible] საფუძვლიანი დასკვნები გამოვიტანოთ. მდგომარეობა კი დღეს მთელ [illegible] ისეთია, რომ ყველა ცალკე [illegible], ცალკე მხარემ, თუ კი მას უნდა [illegible] მაინც ნორმალურ პირობებში ჩააყენოს თავისი-თავის კვება-რჩენა, აუცილებლივ უნდა აამუშავოს მთელი თავისი ენერგია და ძალები, რათა [illegible] მოთხოვნილებანი [illegible] ეს შესაძლებელია, თავისი ადგილობრივად მიღებულ ნაყოფებით დააკმაყოფილოს: უმთავრესად კი ეს ითქმის [illegible] მოწევის საკითხზე. ის [illegible] უნდა [illegible] საკითხი საქართველოს [illegible]

და აი აქ გადაჭრით უნდა ვთქვათ, რომ დღეს ჩვენ არა გვაქვს უფრო მნიშვნელოვანი, უფრო სერიოზული და დაუყონებლივ გადასაჭრელი საკითხი—ვიდრე საკითხი პურისა, მაშასადამე საკითხი მიწების დათესვისა. ამ გაზაფხულზე გადიჭრება რამოდენიმეთ და უმთავრესად, თუ როგორ პირობებში მოგვიხდება ჩვენ შემდეგი ჩვენი აღმშენებლობითი მუშაობა. თუ მოვახერხეთ—და ეს ჩვენ აუცილებლივ უნდა მოვახერხოთ—ამ გაზაფხულის დათესვის კომპანიის ჩატარება როგორც რიგი და წესია, ე. ი. არ დავტოვოთ დაუთესავათ არც ერთი დღიური, არც ერთი ქცევა დასათესი მიწა—მაშინ ჩვენი შემდეგომი მუშაობა—ყოველ დარგში—შეგვიძლია უზრუნველყოფილად ჩავთვალოთ, ნაკლები გაჭირვებით და ნაკლები წვალებით,—ჩვენ შევძლებთ ჩვენი უახლოესი და, რამოდენიმე, სამერმისო ამოცანების გადაჭრასაც. წინააღმდეგ შემთხვევაში—ისედაც რთული ჩვენი მდგომარეობა უფრო გართულდება და ჩვენი მძიმე საზიდი ტვირთის ზიდვა ათასჯერ უფრო გაგვიჭირდება, გაგვიძნელდება. აქვე უნდა გაუსვათ ხაზი იმ გარემოებას, რომ როგორც თვით რევკომის დადგენილებაც აღნიშნავს, გასულ შემოდგომაზე უამინდობის მიზეზით მეტად მცირე რაოდენობის [illegible] იქნა დათესილი—ესეც უნდა მივიღოთ მხედველობაში, რადგან ეს შემთხვევითი მოვლენა კიდევ უფრო ართულებს მდგომარეობას და კიდევ უფრო დიდ და განუზომელ მნიშვნელობას აძლევს ამ გაზაფხულის დათესვის კომპანიას. რევოლიუციონური კომიტეტი და მიწათ მოქმედების სახალხო კომისარიატი ყოველ ღონეს მიიღებს, რათა ეს ჩვენი უახლოესი დროის უდიდესი მიზანი რაც შეიძლება საჩქაროთ და ნაყოფიერად გადაიჭრას, განხორციელებულ იქნეს. უკვე შემდგარია მიწათ-მოქმედების სახალხო კომისარიატთან მიწების დამთესი დროებითი ცენტრალური კომისია. ადგილობრივად არსდება სამაზრო კომისიები. ცენტრალურ კომისიას ევალება: „მიწების დათესვის კომპანიის მოწყობა, საერთო ხელმძღვანელობა და კონტროლი მთელი ამ საქმისა, ხოლო სამაზრო კომისიებს—გათვალისწინებული ზომების სისრულეში მოყვანა ადგილობრივად“. თავის-თავად ცხადია, რომ ცენტრალური და სამაზრო კომისიები შესძლებენ თავისი დანიშნულების ღირსეულად შესრულებას მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ კი, როგორც ამბობს თვით დადგენილება, „ამ საქმის განხორციელებას საფუძვლად დაედო ადგილობრივ მცხოვრებთა ფართე თვითმოქმედება“. **მთელი მშრომელი ხალხი ფეხზე უნდა დადგეს! მთავრობის დადგენილება რათაც არ უნდა დაგვიჯდეს, უნდა განხორციელებული იქნეს. ამ საქმეში დაყოვნება, შეხვენება—საშინელი, გამოუსწორებელი დანაშაული იქნება. დადგენილება № 1 სამხედრო, ბრძანებათ უნდა ჩავთვალოთ და ამისდა მიხედვით ვიმუშაოთ და სხვებიც ავამუშაოთ. ეს იქნება სოფელში ჩვენი მუშაობის პირველი გამოცდილება. იგი ჩვენ სახელოთ უნდა დავიჭიროთ.**

დაცული ბურჟუაზია და გაცემული სამშობლო.

რევოლიუციონური ინტერნაციონალისა და რუსეთის პროლეტარიატის მიმართ, განსაკუთრებით ოქტომბრის რევოლიუციის შემდეგ, წარმოებული მოღალატური პოლიტიკა, რომელსაც ასეთი დაჟინებით ადგა საქართველოს მენშევიკური პარტია თავის მთავრობით, დაგვირგვინდა მათი მუხანათური ბუნებისათვისაც იშვიათი გამცემლობით. შავი ფურცლებით აღნიშნული იქნება მათი მეფობის უკანასკნელი მომენტი ერის მატიანეში. ის ფაქტი, რომ მენშევიკების მიერ მიტოვებულმა ქართულმა მხედრობამ წითელი არმიის მოლოდინით დაიმედებულმა და აღფრთოვანებულმა, იცნო ახალი საბჭოთა მთავრობა—ეს გარემოება ოდნავათაც არ ამსუბუქებს სტამბულისაკენ გაქცეულ ძველი მთავრობის მძიმე დანაშაულს, ერისა და ისტორიის წინაშე ჩადენილს.

ქართველი მუშა, ქართველი გლეხი, მთელი ჩვენი ხალხი, რომლის მზეს ფიცულობდა ძველი მთავრობა და დღეს მათი ხმალლეთზე გამცემი მენშევიკური პარტია, ღრმად უნდა ჩაუფიქრდეს ამ ფაქტს და შეაფასოს იმის მნიშვნელობა.

ჩვენი ბრძოლის რევოლიუციების მიზანი მენშევიკებმა დაისახეს თუმცა ხალხის განთავისუფლებაში, მარა ბურჟუაზიული წყობილების განმტკიცების და ბურჟუაზიული სახელმწიფოს დაარსების, მისი გამაგრების საშვალებით. ამისთვის უარჰყვეს მათ ოქტომბრის რევოლიუციის პროგრამა და ოთხი წლის განმავლობაში მოსწყვიტეს საქართველოს მშრომელი მასსები რუსეთისას. ერთხელვე შემდგარი ამ გზაზე, ისინი აუცილებლათ უნდა წასულიყვნენ ბოლომდის. ეს ასეც მოხდა. მათ ირგვლივ შემოკრიბა მთელი ნაციონალური ბურჟუაზია და მისი დღევანდელი ნილები: სპეკულიანტები, რომლებთანაც ისინი შეკავშირებული შეიქნენ სახელმწიფო აღმშენებლობის ყველა სფეროში. ვერც ერთი ბურჟუაზიული პარტია საქართველოში ვერ გააკეთებდა თავის გასამაგრებლათ უფრო მეტს, ვინემ ეს მოახერხა ეგრედ წოდებულ „მუშათა“ პარტიამ, მენშევიკების „სოციალისტურმა“ მთავრობამ. ვერ გააკეთებდა, რადგან მუშები აშკარათ დაინახავდენ ბურჟუაზიულ საქმიანობას ასეთი ბურჟუაზიული მთავრობისას და დასცემდენ მის ბატონობას. ხოლო ვინაიდან ჩვენი ბურჟუაზიულ სახელმწიფოს სათავეში უდგა ქართველ ხალხში დიდხანს ნაშუშევარი პარტია, რომელსაც თავისთავი მოჰქონდა სოციალისტათ და „ევროპიელებიც“ სახავდენ მას ასეთად—ამ გარემოებამ შეასუსტა საგრძნობლათ ჩვენი ხალხის რევოლიუციონური ინიციატივა, რომელიც სხვა პირობებში ბუნებრივი აუცილებლობით მიმართული იქნებოდა, როგორც ესაა ყველგან, ბურჟუაზიული რეჟიმის და ფაქტიურათ მის დამცველ სახელმწიფოს წინააღმდეგ.

მენშევიკური სოციალიზმის როლი, როგორც ჩვენში, ისე სხვაგან, იმაში მდგომარეობს, რომ მოქცეული სახელმწიფოს სათავეში მაშინ, როდესაც მთელი საზოგადოებრივი ურთიერთობა ბურჟუაზიულ საკუთრებაზეა დაყრდნობილი, ის, სიცოცხლის დღეებს უგრძელებს ძველ რეჟიმს, ის ერთნაირი შირმაა, რომელიც ფარავს კაპიტალიზმის სისაძაგლეს. ამას ადგილი ჰქონდა ჩვენში, ხანდახან ხმამაღლათაც ლაპარაკობდენ ამაზე.

ცინიკური გულახდილობით, რომელიც სჩვევია ზოგ მათ მათგანს, ერთმა საქართველოდან დაბრუნებულმა ინგლისელმა დიპლომატმა კონსტანტინოპოლის გაზეთის კორესპონდენტის შეკითხვაზე, თუ რამდენათ მაგარია დღევანდელი მთავრობაო, უპასუხა კითხვითვე: თქვენ გგონიათ, რომ დღევანდელ პირობებში საქართველოში იქნებოდა რომელიმე მთავრობა უფრო გავლენიანი ვინემ არის ეს სოციალისტური პარტიაო?

ეს აზრი ნათელია. მენშევიკური და მის მსგავსი „სოციალისტური“ პარტიის როლი შესანიშნავათ შეიგნო ბურჟუაზიამ და მას სადავე მიუშვა. მან რეკლამა გაუკეთა ჩვენს მენშევიკებს: 2 ინტერნაციონალის ბელადები გამოუგზავნა. მათ აქეს და ადიდეს „აღმოსავლეთის შვეიცარია და მისი მმართველი პარტია. ეს ბუნებრივია. ამიტომ გასაკვირი არ არის, რომ, მიუხედავათ მათი ყვირილისა მათ „სოციალისტობაზე“, რომ საქართველოში მათ გაამეფეს მუშათა კლასის „პოლიტიკური დიქტატურა“—საქართველოში იყო დიქტატურა ბურჟუაზიის და სრულიად მართალი იყვნენ ის მუშები, რომლებიც მენშევიკების ბატონობის დროსაც თვით მათივე წრეებიდან, ჩუმათ, ჩურჩულით ამბობდენ, რომ გაბატონებული კლასების თავაშვებულობა არასოდეს არ გვიგრძვნია ისე მწვავეთ, როგორც ეს „მუშათა პარტიის“ მთავრობის დროს.

ამ ბურჟუაზიული წყობილების დაცვის გულისთვის მათ ღალატეს ქართველი მუშის და გლეხის სისხლი, იქ მუშებისა და გლეხების წინააღმდეგ ბრძოლაში, რომელსაცა რუსეთში უძღვა მოსკოვის ბურჟუაზიის ბატონობა. დიდი და პატარა, ქალი და კაცი, უვიცი და „მეცნიერი“ დაარწმუნეს მათ იმაში, რომ წითელი არმია მოდის გასაცარცვათ, მოსაკლავათ, ნამუსის ახახდელათ. ყოველივე ამაში მათ დააჯერეს ფართო საზოგადოება, მარა ერთში კი ვერ დაარწმუნეს ის: რომ წითელ არმიელებს მოჰქონდეთ ბურჟუაზიის და ძველი წყობილების გამეფება.

ამნაირათ, წითლების წინააღმდეგ ბრძოლაში მენშევიკური მთავრობა ცლიდა ხალხს ფაქტიურათ საქართველოს ბურჟუაზიის დასაცავათ. ამისთვის ის არ დაერიდა საქართველოს ტერიტორიის უცხო სახელმწიფოსთვის გადაცემას, ოღონდ ზედმეტი ხიშტი შეეძინა ამ ბურჟუაზიის გადასარჩენათ.

იდეა მუშა ხალხის კეთილდღეობის, ერის, ტერიტორიის მთლიანობის შენარჩუნების, დაუპირდაპირეს მენშევიკებმა თავის და მით საქართველოს ბურჟუაზიის ბატონობის შენარჩუნებას საქართველოს მშრომელებზე. მათ არჩიეს დაცვა ბურჟუაზიის, თუ გინდ ამდენი ხალხის უაზრო გაჟლეტით, სამშობლოს გაცემით, მისი დანაწილებით. მათ ვერ მიაღწიეს პირველს, საქართველოს და რუსეთის მშრომელმა მასებმა ხელი შეუშალეს მეორეზე. მარა რევოლიუციისა და სოციალიზმის წინაშე ისინი დამნაშავეთ დარჩებიან, როგორც პირველ, ისე მეორე ცდისათვის და ჩვენი ხალხის აღშფოთებულ რევოლიუციონურ შეგნებაში დევნილი იქნებიან სამუდამოთ.

ნ. კრედო.

— **საქართვ. კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტი** მოთავსებულია კრუზენშტეინის ქ. № 4.

— **საქ. კომპარტიის თბილისის კომიტეტი**—პლეხანოვის ქ. 96.

— 1-ლი რაიონის ბიურო — ჩერქეზიშვილის ქ. 136, თეატრი „ნაძალადევი“.

— მე-2 რე რაიონის ბიურო—მიხეილის ქ № 87.

— მე-3-მე რაიონის ბიურო— ავლაბარი, კახეთის მოედანი.

— მე 4 ხე რაიონის ბიურო— ოლღას ქ. 29 „მუშათა კლუბის“ შენობაში.

მე 5-თე რაიონის ბიურო—აბანოს ქუჩა.

— **საქ ახალგ. კომუნისტურ კავშირის ცეკა**—ყოფილ „ევროპიულ სასტუმროს“ შენობაში. (რუსთაველის პრ. № 25).

აჯანყების ლიკვიდაცია დაღესტანში

კავკასიის ფრონტის რევოლიუციონურ სამხედრო საბჭოს წევრის ამხ. ორჯონიკიძის სახელობაზე ბაქოთი მიღებულია შემდეგი დეპეშა: 8 მარტს გუნიბში მომხდარ ლატაკთა ყრილობაზე ამხ. სამოსკის მოხსენების შემდეგ დაღესტანში აჯანყების საბოლოოდ ლიკვიდაციის და საქართველოში გამარჯვებების შესახებ ყრილობამ მიიღო შემდეგი რეზოლიუცია: „ჩვენ, ბნელი მცხოვრებნი დაღესტანის მაღალ მთებისა, ვაღიარებთ ჩვენ შეცდომას საბჭოთა მთავრობის წინაშე და ახლა ვწყევლით ყველა ცრუ შეიხებს, ცრუ იმამებს და საერთაშორისო ყაჩაღი ვრანგელის და საქართველოს მუხანათურ მენშევიკურ მთავრობის ყველა დაქირავებულ აგენტებს, რომელთაც, ჩვენი სიბნელის გამო თავს დაგვატეხეს სამოქალაქო ომის უბედურება და განსაცდელი. ღრმად ვწუხვართ მომხდარი ამბების გამო და გამოვუთქვამთ ჩვენ სრულ სინანულს. ვფიცავთ უდიდეს საბჭოთა მთავრობის წინაშე, რომ არას [illegible] არ ვუღალატებთ მას. ამიერიდან

დღეს ნომერში:

1) საქ. რევოლიუციონურ კომიტეტის სალამი ბათომის პროლეტარიატს:

2) მიხა ცხაკაიას და სულთანზადეს მისალმება საქართველოს რევკომს.

3) ამხ. ორჯონიკიძის წინადადება სომხეთის „განმათავისუფლებელ“ კომიტეტის თავმჯ. ვრაციანს, ბრძოლის შეწყვეტასა და საბჭოთა ძალა უფლების ცნობის შესახებ.

4) რუსეთ-ოსმალეთის ხელშეკრულების პირობები.

5) 1 ივნისისათვის მოწვეული იქნება კომუნისტურ ინტერნაციონალის მე-3 საერთაშორისო კონგრესი.

6) გერმანიაში დიდი სიმშილობაა.

7) კონტრ-რევოლიუციონური აჯანყების ლიკვიდაცია დაღესტანში.

მაგრა დავიჭერთ ხელში წითელ დროშას და დავიცავთ მას ყოველთვის, როცა კი კონტრ-რევოლიუცია შეეცდება მორწყას მშრომელთა სისხლით მთანი და ველნი დაღესტნისა. ამის დასამტკიცებლად წითელ ფრონტზე გავიყვანთ 2-დან 15 კაცამდე ყოველ სოფლიდან, რომელნიც ხელიხელ ჩაკიდებულნი წითელ არმიასთან მოსპობენ დაღესტნის კონტრ-რევოლიუციის უკანასკნელ ნაშთს. ამხ. ორჯონიკიძე, მივესალმებით საქართველოს ახალ საბჭოთა რესპუბლიკას და მტკიცედ გვწამს, რომ საქართველოში საბჭოთა რესპუბლიკის დამყარება მოასწავებს კომუნიზმის გამარჯვების დაგვირგვინებას მთელ კავკასიაში და გზას უკაფავს მე-3 კომუნისტურ ინტერნაციონალის გამარჯვებას მთელ აღმოსავლეთში. თქვენ წილად გხვდათ კომუნისტური მიზანი დააგვირგვინოთ მთელი კავკასიის მშრომელთა განთავისუფლების დიადი საქმე და უჩვენოთ აღმოსავლეთის ერებს გზა მათი განთავისუფლებისა მტაცებელ საერთაშორისო იმპერიალიზმის ბრჭყალებისაგან. დარწმუნებულნი, რომ თქვენ, როგორც მუდამ, მოისურვებთ თქვენთვის ჩვეული ენერგიით მიაღწიოთ იმ დიდებულ მიზანს, ჩვენ გუნიბის ღარიბნი მცხოვრებნი, მტკიცედ ვართ დარწმუნებულნი, რომ დაღესტნის და საქართველოს სოციალისტური საბჭოთა რესპუბლიკები ხელიხელ ჩაკიდებულნი სწრაფად უდგებიან ახალ ბედნიერ კომუნისტურ ცხოვრების აღშენებას.

გაუმარჯოს საქართველოს საბჭოთა, რესპუბლიკას, გაუმარჯოს კავკასიის ღატაკთა მეთაურს ამხ. ორჯონიკიძეს. ყრილობის თავმჯდომარე **მაგომეტოვი.** მდივანი **გაზალიევი.**

აქ დეპეშის პასუხად **ამხ.** ორჯონიკიძემ 20 მარტს შემდეგი დეპეშა გაუგზავნა დაღესტნის საბჭოთა ავტონომიურ რესპუბლიკის რევკომს და თერგ-დაღესტნის ჯარის უფროსს ამხ. ლევანდოვსკის: „მიიღეთ ჩემი ძმური სალამი და გადაეცი იგი დაღესტნის ღატაკთ, სახელოვან წითელ პარტიზანებს და უძლეველ გმირულ წითელ არმიას, სიამაყეს მუშათა და გლეხთა რუსეთისას, ანტანტის და საერთაშორისო ბურჟუაზიის დაქირავებულ აგენტების ქართველ მენშევიკებისას, რომელთა მთავრობა სამარცხვინოთ გაიქცა სტამბოლში, საფრანგეთის ჯავშნოსნების მფარველობით. გაუმარჯოს დაღესტნის ავტონომიურ რესპუბლიკას. გაუმარჯოს გმირულ წითელ ლაშქარს“. **ორჯონიკიძე.**

ამხ. ორჯონიკიძის რადიო ერევნის განმათავისუფლებელ კომიტეტის თავმჯდომარის ვრაციანისადმი.

20 მარტს, 5 ს. და 30 წუთზე ამხ. ორჯონიკიძემ ერევნის გამანთავისუფლებელ კომიტეტის თავმჯდომარეს ვრაციანს გაუგზავნა ერევნში შემდეგი რადიო: „მე მომმართეს სომეხ ამხანაგების ჯგუფებმა ავიღო ინიციატივა და მოგმართოთ თქვენ წინადადებით, შეაჩეროთ უაზრო, უმიზნო და ხალხის დამღუპველი ომი. ბრძოლა მენშევიკების მთავრობის და საბჭოთა ხელისუფლების შორის საქართველოში დამთავრდა მუშათა და გლეხების სრული გამარჯვებით და ფორმალური შეთანხმების დადებით, რომელიაც საფუძვლათ უდევს საბჭოების ცნობა მთელს საქართველოში ყოველივე წარსულის დავიწყებით. მხოლოდ ავანტიურისტების ერთმა ჯგუფმა, საქართველოს ყოფილ მთავრობის რიცხვიდან გამოსულმა, გაიტაცა ღირებულებანი, რომელიც იყო მშრომელთა ხალხის ქონება. საქართველოში მშრომელ ხალხის ბედნიერებას და განთიადს მან ამჯობინა იტალიის ხომალდი და სტამბოლი. ყველასათვის ცხადია და არავის ეჭვი არ უნდა ეპარებოდეს მასში, რომ დადგა დრო მთელ ამიერ-კავკასიის მუშათა და გლეხთა უფლებების ზეიმისა, ამისთვის ვთანხმდები ამხ. სომხების წინადადებაზე და მოგმართავთ თქვენ წინადადებით, დაუყონებლივ შესწყვიტოთ უიმედო ბრძოლა მთელი იარალის დაყრით, იცნოთ კანონიერი ხელისუფლება სომხეთის სოციალისტურ საბჭოთა რესპუბლიკის კომიტეტისა, რომელსაც თქვენ მიერ ჰქონდა გარდაცემული წასული წლის დეკემბერში ძალა-უფლება, რისთვისაც ამნისტია მიენიჭება რევოლიუციონურ კომიტეტის ყველა აჯანყებაში მონაწილეთ“.

კომპარტიის მე-10 ყრილობა.

კამენევის მოხსენება.

მოსკოვი. 18 მარტი. (რადიო). 15 მარტის სხდომაზე კამენევმა გააკეთა მოხსენება შემდეგ თემაზე: „კაპიტალის მიერ ალყა შემორტყმული საბჭოთა რესპუბლიკა“. ჩვენ უნდა განვიხილოთ, დაიწყო კამენევმა, ჩვენი დამოკიდებულება კაპიტალისტურ ქვეყნებთან. მაშინ, როდესაც ჩვენი მოლოდინი დასავლეთ ევროპიდან საჩქარო დახმარების შესახებ მსოფლიო რევოლიუციის გამო არ განხორციელდება ისეთი სისწრაფით, როგორც სასურველია, ჩვენ მაინც მსოფლიო რევოლიუციის მოლოდინში, უნდა ვაწარმოოთ ჩვენი პრაქტიკული პოლიტიკა, რომელიც იქნება გამძლე და საყოფიერი იმ შემთხვევისათვის, თუ მსოფლიო განვითარების მსვლელობა გვაიძულებს ჩვენ ვიბრძოლოთ არსებობისათვის, განცალკევებულ სოციალისტურ რესპუბლიკაში.

მსოფლიოს გაყოფა.

დიდმა სახელმწიფოებმა მიაღწიეს თავის მიზანს: მსოფლიო გაინაწილეს მათ ერთმანეთში; ამ გამარჯვებულ სახელმწიფოებს... (დამახინჯებულია) ყავთ მორჩილებაში კოლონიები... (დამახინჯებულია) ბევრი ქვეყნები სრულიად დამოკიდებულნი არიან გამარჯვებულ სახელმწიფოებზე. უფრო მდიდარ ქვეყნების [illegible] ჯგუფმა დაინაწილა მსოფლიო [illegible] ევროპის კულტურული სახელმწ[illegible] [illegible], როგორც გერმანია და [illegible] რიაა, და გადააქცია თავის მონა-მოხარკეებათ.

ახალი მსოფლიო ომი.

იბადება შიში ახალი მსოფლიო ომისა. ბრძოლა იწარმოებს წყნარ ოკეანეს ნაპირების დასაკუთრებისათვის. ომი მოხდება ყოფილ მოკავშირეთა: ინგლისის და ამერიკას შორის, ამასთან იაპონია იქნება ინგლისის მხარეზე. შეიძლება გავითვალი წინოთ, რომ ამ ახალ შეტაკებაში ხელახლად ჩაებმიან ყველა სახელმწიფონი კაპიტალისტურ წესწყობილებით. მხოლოთ მსოფლიო პროლეტარიატის აჯანყებას შეუძლიან ამ ახალ მსოფლიო კატასტროფის თავიდან აცილება.

კამენევის შემდეგ გამოვიდა ნოგინი, რომელმაც აღნიშნა, რომ კაპიტალისტური ქვეყანა, როგორც 1914 წელში, ისე დღესაც, ციებ-ცხელებით ემზადება ახალ ომისთვის. პრაქტიკულად ომი ძალიან მოახლოვებულია. იგი 1914 წლის ომზე გაცილებით გრანდიოზული იქნება.

პარტიის მორიგ საკითხების და ეროვნულ საკითხების შესახებ რეზოლიუცია.

რეზოლიუციაში, რომელიც მე 10 ყრილობამ მიიღო, სხვათა შორის ნათქვამია შემდეგი: „ეხლა, როდესაც ეროვნული უპირატესობანი და ეროვნული თანასწორობა განხორციელებულია ცხოვრებაში, ეროვნულ უმცირესობის უფლება და თავისუფალი [illegible] განვითარება უზრუნველყოფილია თვით საბჭოთა წესწყობილების მიერ, პარტიის მოვალეობას შეადგენს, რომ ეს ეროვნული თავისუფლება დაცულ იქმნას და მიეცეს თავისუფალი განვითარების გზა: შემდეგ ყრილობის რეზოლიუცია აღნიშნავს, რომ პარტიის ერთ-ერთ უმთავრეს მიზანს შეადგენს ის, რომ განაპირა ადგილებში ნაციონალისტურ და კოლონიზატორულ პარტიის სრული ლიკვიდაცია მოახდინოს.

მე-10 ყრილობის მუშაობის უკანასკნელი დღე.

ყრილობამ კენჭი უყარა მთელ რიგ რეზოლიუციებისას პოლიტიკურ განათლების, მთავარ საბჭოს, პარტიის მთლიანობისა და სხვ. შესახებ. სათბობის საკითხი გადაიდვა ფრაქციის მიერ განსახილველათ. ყრილობა ტაშით შეხვდა ამხ. ლენინის ტრიბუნაზე გამოსვლას, რომელმაც საბოლოო სიტყვა წარმოსთქვა. 19 საათზე ყრილობა დახურულათ გამოაცხადდა. მე-10 ყრილობის მიერ არჩეულმა ცენტრალურმა კომიტეტმა შეადგინა სამდივნო, მოლოტოვის, იაროსლავსკისა და მიხაილოვის შემადგენლობით პასუხისმგებელ მდივნათ არჩეულ იქმნა მოლოტოვი

სალამი საბჭოთა საქართველოს რევკომს.

მოსკოვი, 22 მარტი. (რადიო), მხურვალე სალამი თფილისის და ბათომის რევოლიუციონურ პროლეტარებს, სალამი აფხაზეთის, სამეგრელოს, აჭარის და გურიის რევოლიუციონურ მუშებსა და გლეხებს, სალამი საბჭოთა სოციალისტურ საქართველოს, რომელიც განთავისუფლდა მსოფლიოს მტაცებლურ იმპერიალისტების ბრჭყალებისაგან და სოციალ-გამყიდველების, ქართველ მენშევიკების ნაციონალისტურ კოშმარისაგან, და მათი ყვითელი ინტერნაციონალისაგან. გაუმარჯოს საქართველოს სოციალისტურ საბჭოთა მუშათა და გლეხთა რესპუბლიკას, აძერბეიჯანის და სომხეთის სოციალისტურ საბჭოთა რესპუბლიკებთან ძმურ ერთობაში, დიდ რ. ს. ფ. ს. რ. ფედერაციაში. დღე ეხლაც, როგორც წინათ, ბათომის და თბილისის რევოლიუციონური მუშები შეიქმნენ სპარსეთის, ოსმალეთის და მთელი აღმოსავლეთის რევოლიუციის ავანგარდათ, რათა გაანთავისუფლონ აზიის დაჩაგრული ხალხები მსოფლიო კაპიტალის უღლისაგან. სალამი საქართველოს რევკომს და რევოლიუციონურ წითელ ლაშქარს. კომუნისტურ ალმას. კომ. წევრები მიხა ცხაკაია და სულთანზადე.

საბჭოთა რუსეთში.

ხელშეკრულობა რუსეთ-ოსმალეთს შორის.

მოსკოვი. 20 მარტი. გარეშე საქმეთა სახალხო კომისრისაგან. 16 მარტს დამთავრდა რუსეთ-ოსმალეთის კონფერენცია რუსეთსა და ოსმალეთს შორის მეგობრობისა და ძმობის ხელშეკრულობის ხელის მოწერით. ამ ხელშეკრულობის ძალით რუსეთი და ოსმალეთი ვალდებულნი არიან არ იცნონ არავითარი საერთაშორისო აქტები, რომლებიც ეხებიან მეორე მხარეს და არ არიან ცნობილი მის მიერ. ოსმალეთის ტერიტორია ირკვევა ეგრედ წოდებულ ნაციონალურ შეთანხმების მიხედვით, ე. ი. საზეიმო აქტით, რომელიც მიიღო ოსმალეთის პარლამენტმა კონსტანტინოპოლში 1920 წ იანვრის 28. ოსმალეთის ჩრდილოეთ-აღმოსავლეთის საზღვარი მტკიცეთ არის გარკვეული. ბათომი რჩება საქართველოს იმ პირობით, რომ მას ექნება ადგილობრივი ავტონომია და საკუთარ აგრარულ რეჟიმის უფლება. ოსმალეთს ექნება საქონლის თავისუფალი ტრანზიტი ბათომით. ნახიჩევანი იქნება ავტონომიური ტერიტორია აძერბეიჯანის პროტექტორატით, ოსმალეთს მიეკუთვნება ოლქები ართვინის, არდაგანის და ყარსის, მაგრამ იქ, სადაც არპაჩაი უახლოვდება ალექსანდროპოლ-ერევნის რკინის გზას, ოსმალეთის მხრივ დატოვებულია 8 ვერსიანი მანძილი, რომელზედაც ოსმალეთმა არ უნდა იყოლიოს ჯარი და არც გააკეთოს სიმაგრეები. ასეთივე ოთხ ვერსიანი მანძილი დატოვებულია იქ, სადაც არაქსი უახლოვდება რკინის გზას. ორივე მხარეები სცნობენ აღმოსავლეთის ერთა უფლებას უკანასკნელთა მიერ საკუთარ სახელმწიფოებრივ აღმშენებლობის თავის სურვილისამებრ არჩევაში.

სრუტეებით თავისუფალ ტრანზიტის უზრუნველსაყოფათ, შავი ზღვისა და სრუტეების საერთაშორისო სტატუტი შემუშავებული იქნება განაპირა სახელმწიფოების დელეგატების მიერ. სტამბოლი ცნობილია ოსმალეთის დედა-ქალაქათ. გაუქმებულია რუსეთსა და ოსმალეთს შორის დადებული ძველი ხელშეკრულებანი და აგრეთვე ვალები რუსეთისა, რომელიც ოსმალეთს მართებს. გაუქმებულია აგრეთვე კაპიტულიაციები. არ შეიძლება ისეთი ჯგუფის შექმნა, რომელიც მიითვისებს მეორე მხარის მთავრობის, ან მისი ნაწილის როლს, ან რომელსაც მიზნათ ექნება ბრძოლა მეორე მხარის წინააღმდეგ. დაწესებულია თავისუფალი ტრანზიტი ორივე მხარის საზღვრებში კანონიერი (გამოტოვებულია)... დაბრუნების ორივე მხარის მოქალაქეთა უფლება-მოვალეობის და სხვ. შესახებ.

კომ. ინტერ. მე-3 კონგრესი.

მოსკოვი. 21 მარტი. (რადიო) კომუნისტურ ინტერნაციონალის აღმასრულებელ კომიტეტის დადგენილების თანახმად, მესამე კომუნისტურ ინტერნაციონალის მე-3 საერთაშორისო კონგრესი მოწვეული იქნება 1921 წ. 1 ივნისისათვის. კომ. ინტ. აღმასრულებელმა კომ. ინტერნაციონალის მე-3 საერთაშორისო კონგრესისათვის გამოიმუშავა შემდეგი წინასწარი დღის წესრიგი... (გამოტოვებულია)... კომუნისტურ ინტერნაციონალის მიზნები. 4) გარდამავალი ხანა. ნაწილობრივი მოთხოვნილებანი, გამოსვლები და საბოლოვო რევოლიუციონური ბრძოლა. 5) ბრძოლა ესერებთან და ყვითელ... (გამოტოვებულია)... პროფკავშირების გაერთიანება. 6) წითელ პროფკავშირების და კომუნისტურ ინტერნაციონალის საერთაშორისო საბჭო. 7) კომუნისტურ პარტიების ორგანიზაციული აღშენებლობა, მეთოდები და მათი მუშაობის შინაარსი. 8) კომუნისტურ ინტერნაციონალის ორგანიზაციული აღშენებლობა და დამოკიდებულება მის შემადგენლობაში შესულ პარტიებისადმი. 9) აღმოსავლეთის საკითხი; 10) იტალიის სოციალისტური პარტია და კომუნისტური ინტერნაციონალი. განსაჩივრება აღმასრულებელ კომიტეტის გადაწყვეტილებისა... (დამახინჯებულია)... იტალიის სოციალისტურ პარტიის. 11) (დამახინჯებულია)... კომუნისტური ინტერნაციონალის განსაჩივრება გერმანიის გაერთიანებულ კომუნისტურ პარტიის კომუნისტურ ინტერნაციონალის აღმასრ. კომიტეტის გადაწყვეტილებისა. 12) ქენევის მოძრაობა. 13) მოძრაობა ახალგაზრდობას შორის. 14) კომუნისტურ ინტერნაც. აღმას. კომ. არჩევნები და მისი ბინადრობის ადგილი და სხვა საკითხები.

რუსეთ უკრაინის დელეგაციის წარმომადგენლის პასუხი.

ამხ. იოფე უერთდება ლატვიის ხალხისა და მთავრობისადმი გამოთქმულ მადლობას მასპინძლობისათვის, „რუსეთმა პირველმა—განაცხადა იოფემ,—იცნო ხალხთა უფლებები, რომელიც ანიჭებს როგორც დიდს, აგრეთვე პატარა ერებს, გადასწყვიტონ თავიანთი ბედი და საქმითაც დაამტკიცა, რომ იგი ყოველთვის მზათ არის დაეხმაროს პატარა ერებს. იმ დროს, როდესაც ხელოვნურად ტარდება სიცრუის კამპანია იმ მიზნით, რომ დაარწმუნონ ყველანი საბჭოთა რუსეთის და უკრაინის სისუსტეში, საბჭოთა ხელისუფლება ფაქტიურათ მტკიცდება არა მარტო იქ, სადაც დიდი ხანია არსებობს, არამედ იქაც, სადაც იგი აქამდე არ იყო. პოლონეთთან ზავის ხელის მოწერა არის საზავო ურთიერთობის დამთავრება სახელმწიფოთა შორის, რომლებიც შედიოდნენ წინათ ყოფილ რუსეთის იმპერიაში. ხდება ცარიზმის და ძალადობის ლიკვიდაცია. ამხ. იოფე აღნიშნავს ზავისადმი გულწრფელ ლტოლვას, რომელიც გამოიჩინა პოლონეთის დელეგაციამ და განსაკუთრებით მისმა პატივცემულმა თავმჯდომარემ, რომელიც ხელს უწყობდა საზავო მოლაპარაკების კეთილათ დასრულებას. შემდეგ გამოდის ლატვიის საგარეო საქმეთა მინისტრი. [illegible] სიტყვას ამბობს ფრანგულად.

სრულიად რუსეთის ცენტრ. კომიტეტის სესიის სალამოს სხდომა.

მომხსენებელ რიკოვის მაგიერ მოხსენება გააკეთა მისმა თანამომხსენებელმა ლარინმა. სათბობ მასალის კრიზისის უმთავრეს მიზეზათ ლარინი ასახელებს ჩვენი სათბობ ორგანოების შეუფერებელ პოლიტიკას.

პოლონეთთან დადებულ საზავო ხელშეკრულების დაწვრილებითი ცნობა.

რიგა. 19 მარტი, (რადიო) დამთავრდა მესამე საბოლოო პლენარული სხდომა რუსეთ-უკრაინა-პოლონეთის საზავო კონვენციისა. სხდომა გაიხსნა 8 საათ. 30 წუთზე. დომბსკი ხსნის სხდომას, როგორც მორიგი თავმჯდომარე, და კითხულობს საზავო ხელშეკრულებას პოლონურ ენაზე, შემდეგ ამხ. იოფე რუსულ ენაზე და კოციუბინსკი კი უკრაინულზე. შემდეგ დომბსკი ამბობს სიტყვას: „საზავო ხელშეკრულება, რომელსაც ეს არის ახლა მოვაწერეთ ხელი, იქნება პოლონეთის და რუსეთის ხალხის ცხოვრების ახალ ხანის და განვითარების დასაწყისი. ომისაგან და უბედურებისგან განაწამები ევროპის აღმოსავლეთის ნახევარი ნაწილი დაუბრუნდება ნორმალურ ცხოვრებას. ჩვენ ერთათ ჩვენის ნებით, ხალხთა თვით-განსაზღვრების პრინციპის მიხედვით, ვაღიარეთ დამოუკიდებლობა უკრაინის და ბელორუსეთის. ჩვენ უზრუნველ ვყავით ეროვნულ უმცირესობას ფართო უფლებები და შევთანხმდით ბევრი რთულ სამეურნეო საკითხებში. მე შემიძლია კატეგორიულათ განვაცხადო, რომ პოლონეთი კეთილ სინდისიერათ შეასრულებს ყველა ვალდებულებას, რომელიც მან მიიღო თავის თავზე ზავის პირობათა მიხედვით. პოლონეთი უნდა იყოს ის ხიდი, რომელიც გაადვილებს აღმოსავლეთისა და დასავლეთის შორის ურთიერთობის დამყარებას“. გამოსთქვამს რა რწმენას, რომ მეორე პატივცემული მხარეც მოიქცევა ასევე, რაც უზრუნველყოფს ზავის სიმტკიცეს, დომბსკი უხდის მადლობას რუსეთ უკრაინის დელეგაციის წარმომადგენელს მის მიერ საზავო მოლაპარაკების დროს გონივრულ ხელმძღვანელობისათვის და ლატვიის მთავრობას სტუმართმოყვარეობისათვის.

საზღვარ-გარეთ

რუსეთ-ინგლისის სავაჭრო დამოკიდებულება.

ლონდონი. ლოიდ ჯორჯმა რუსეთთან სავაჭრო ხელშეკრულების მოწერის წინა დღით განაცხადა: „ევროპის საერთო მდგომარეობა ისეთია, რომ სავაჭრო ურთიერთობის განახლება რუსეთთან აუცილებლათ საჭიროა. ინგლისის მთავრობა მოსურნეა ხელი შეუწყოს რუსეთს და ცენტრალურ ევროპის ქვეყნებს და მიაწოდოს საჭირო სალსარი მატყლის, მანქანების და ტანისამოსის შესაძენათ, ვინაიდგან ამ ქვეყნებს ფასის გადება არ შეუძლიათ, დაბრკოლებას წარმოადგენდა კრედიტების გახსნა მათთვის და ბრიტანეთის მთავრობამ შექმნა ფონდი დასახმარებლად—ევროპის ვაჭრობისა. მთავრობამ ამ საქმის განსახორციელებლად მოუწოდა ბანკებს, რადგან მხოლოდ იმათი შემწეობით შეიძლება საძირკველი ჩაეყაროს [illegible] ამჟამად მზათაა ნიადაგი საერთაშორისო საქმიან ურთიერთობის აღსადგენათ და უნდა განახლებულ იქნას მსოფლიოს მთელი მექანიზმი. დასასრულ ლოიდ-ჯორჯმა გამოსთქვა რწმენა, რომ რუსეთთან ხელშეკრულების ხელმოწერის შემდეგ ინგლისში გაუმჯობესდება მრეწველობის მდგომარეობა და შემცირდება უმუშევართა რიცხვი.

მუშათა დეპუტატების აზრი.

თემთა პალატაში რუსეთთან სავაჭრო ხელშეკრულების შესახებ მუშათა პარტიის დეპუტატმა სნოდენმა განაცხადა: „რუსეთთან ვაჭრობის განახლება ნიშნავს ინგლისისათვის იმას, რომ ორი წლით მაინც ყველა მქერვალს და [illegible] [illegible]

თის დაცვის დროს შენიშნა: რუსეთში ველას იძულებენ იმუშაოს, ამას დეუტატმა კლიაზმა დასძინა, თუ მართალია, რომ რუსეთში შრომა მოქალაქეობრივი უფლების პირობას წარმოადგენს აშინ ასე უნდა ხდებოდეს სხვა ქვეყნებშიაც.

მოსკოვი. 20 მარტი. (რადიო) შიმშილობის ნიადაგზე გერმანიაში სიკვდილის შემთხვევამ იმატა 15 პროც.

მსოფლიო ომის შედეგი.

ნაუენი. 18 მარტი. რეიხსტაგში ბიუჯეტის საკითხის განხილვის დროს გამორკვეული იყო, რომ გერმანიამ ბლოკადისაგან გამოწვეულ შიმშილით დაჰკარგა 2 მილიონი მცხოვრები და ეხლა კი სიკვდილის შემთხვევა ტუბერკულიოზისაგან, რომელიც ვითარდება საკვების უქონლობის ნიადაგზე, 10 პროც. მეტია მშვიდობიან დროსთან შედარებით

ევროპა და რუსეთი.

პარიზი 20 მარტი. გაზეთი „ფიგარო“ იტყობინება, რომ ჩრდილო-ამერიკის შეერთებულ შტატების პრეზიდენტმა მიმართა ერთა ლიგის საბჭოს თავმჯდომარეს განცხადებით, რომელშიაც აღნიშნავს, რომ ახლო წარსულში მომხდარი ტრაგიკული ამბები პოლონეთში და ყირიმში ამტკიცებენ, რომ სამხედრო ავანტიურები არას დროს არ მისცემენ შესაძლებლობას, რათა აღდგენილ იქმნას მშვიდობიანობა რუსეთში. ამერიკის ხალხი დარწმუნებულია, რომ რუსეთის რევოლიუციას, კეთილ საქმიანს თავის ძირითადი მიზნებით, უნდა მიეცეს თავისუფლება განვითარებისა, რათა მას ჰქონდეს შესაძლებლობა გადასწყვიტოს ყველა მძიმე პოლიტიკური და ეკონომიური საკითხები თვით ხალხის ძალით, მის სულიერ სიძლიერით და ეკონომიურ გამოცდილებით. ევროპის და ამერიკის ქვეყნებმა საჯაროთ და ხმა მაღლა უნდა განაცხადონ, რომ იგინი არ ერევიან რუსეთის ხალხის საქმეში.

მთავრობის მოქმედებანი და განკარგულებანი

დეკრეტი

საქართველოს საბჭოთა სოციალისტურ რესპუბლიკის რევკომისა.

საქართველოს საბჭოთა სოციალისტური რესპუბლიკის მთავრობა, შეუდგა რა სასამართლოს დარგის მოწესრიგებას რესპუბლიკაში საბჭოთა პრინციპების საფუძველზე და სცნო რა აწ არსებულ სასამართლოს დაწესებულებანი, როგორც დამყარებულნი კლასთა დაყოფის პრივილეგიებზე, არ შეესაბამებიან ფართე მშრომელთა მასსის მოთხოვნილებას და ვერ უზრუნველყოფენ მართლ-მსაჯულების სისწორის დაცვას, საჭიროთ დაინახა გაუქმდეს შემდეგი დაწესებულებანი:

1) სენატი, ყველა მისი განყოფილებებით (გაუქმებულ იქმნეს ყოფილ დამფუძნებელ კრების მიერ გამოცემული კანონები 1919 წლ. 29 ივლისის №№ 18—119).

2) სასამართლო პალატა დეპარტამენტებით, საპროკურორო ნაწილით და გამომძიებელთა თანამდებობანი უდიდეს და საგანგებო საქმეთა.

3) სამხედრო სასამართლო, მასთან არსებულ [illegible] ნაწილებით.

4) გაუქმებულ იქმნეს ყოფილ იუსტიციის სამინისტროსთან არსებული კანონთა გადამსინჯავი კომისია.

5) გაუქმებულ იქმნეს უმოძრაოდ დარჩენილ საქმეთა საგამომძიებლო კომისია.

შენიშვნა. ყველა ზემოჩამოთვლილ გაუქმებულ დაწესებულებათა ლიკვიდაციის წესს ადგენს იუსტიციის სახალხო კომისარიატთან მომქმედი სალიკვიდაციო კომისია.

საქართველოს იუსტიციის სახალხო კომისარიატის ორგანიზაციის პროექტი

იუსტიციის სახალხო კომისარიატი.

სახალხო კომისარი.

კოლეგიის წევრნი.

1. კომისარიატის საქმეთა მმართველობა.

ა) კომისარიატის კანცელარია—განკარგულება საკომისარიატოში.

ბ) პირველი შემადგენლობის საქმის წარმოებას—საკომისარიატოს პირადი შემადგენლობის საქმეთა წარმოება და მსახურთა ყოველგვარი სარგოთი დაკმაყოფილება.

გ) საერთო რეგისტრატურა—კორესპონდენციების განაწილება და დაგზავნა.

დ) საეგზეკუტორო ნაწილი.

ე) ინსტრუქტორთა და თარჯიმანთა კოლეგია.

ვ) საგამომძიებლო ნაწილი—გამოძიების წარმოებაზე ტეხნიკური ზედამხედველობა მთელს რესპუბლიკაში.

II. განყოფილება „სასამართლოს წყობილება და ზედამხედველობა“.

1. სას. მართლოს სარეორგანიზაციო კომისია საბჭოთა წესებზე.

2. სასამართლო წყობილების ქვე-განყოფილება—საჩივრების მიღება და განხილვა.

3. სტატისტიკის ქვე-განყოფილება—სასამართლო დაწესებულებათა მოქმედება, გასამართლებულ საქმეთა რეგისტრაცია.

III. განყოფილება სასამართლო კანტროლისა.

განყოფილებანი:

ა) სისხლის სამართლის.

ბ) სამოქალაქო ზედამხედველობა დეკრეტების სწორ და ერთნაირ შესრულებაზე.

ყველა სასამართლო დაწესებულებებში, და გარდაწყვეტა ყველა იმ გაუგებრობათა და კითხვებისა, რომელნიც დაიბადება დეკრეტების გატარების დროს სისხლის და სამოქალაქო სამართლის უფლების სფეროში.

4. განყოფილება (საფინანსო სამეურნეო)

განყოფილებანი:

ა) ბუღალტერია—საკომისარიატო ხარჯთაღრიცხვების შედგენა და კრედიტების დანაწილება უწყების დაწესებულებათა შორის, უკანასკნელთა ადგილების მიხედვით.

ბ) სამეურნეო განყოფილება—კომისარიატის ქონების გამგებლობა, შენობათა მეთვალყურეობა და ტეხნიკური ზედამხედველობა,

5. განყოფილება (სალიკვიდაციო კომისია).

განაგებს:

ა) სახალხო კომისართა საბჭოს განკარგულებათა ძალით გაუქმებულ ყოფილ მთავრობის სასამართლო დაწესებულებათა და იურიდიულ ინსტიტუტთა საქმეებს.

ბ) ცხოვრებაში ატარებს ეკლესიის სახელმწიფოსაგან გამოყოფის დეკრეტს.

6. განყოფილება (დამსჯელი).

რეფორმების დამუშავება და მათი ცხოვრებაში გატარება საპყრობილეთა საქმეების სფეროში. იუსტიციის სახალხო კომისარიატის ყველა ხელქვეით გამასწორებელ ადგილებისა და რესპუბლიკის დამცველ მხლებელთა რაზმის გამგებლობა და კონტროლი.

7. განყოფილება—გამომცემლობა და ცნობებისა.

ა) განაგებს მუშათა ჟურნალ „პოლიტიკური უფლება“-ს გამოცემას, იურიდიულ წიგნთა გამომცემლობას და სასამართლო განცხადებათა განყოფილებას.

ბ) ცნობებისა,—წიგნთსაცავის და იურისკონსულტაციას.

8. განყოფილება—კოდიფიკაციური.

იუსტიციის სახალხო კომისარი **ნაზარეტიანი.**

დედანთან სწორია: საქმის მწარმოებელი **მ. ყიფიანი.**

სამუსიკო ინსტრუმენტების რესპუბლიკიდან გატანის და ნებადაურთველათ ერთიდან მეორე ბინაზე გადატანის აღკრძალვა. ბრძანება № 9.

1. სასტიკად აღკრძალულია სამუსიკო ინსტრუმენტების გატანა ს. ს. საქართველოს რესპუბლიკიდან.

2. აღკრძალულია სამუსიკო ინსტრუმენტების (ფორტეპიანო) გადატან-გადმოტანა ერთ სახლიდან მეორეში, სამუსიკო ინსტრუმენტების დამცველ კომისარის ნებადაურთველად. (პეტრედიდის ქუჩა, № 8).

3. აღკრძალულია სამუსიკო ინსტრუმენტების გაცვლა-გამოცვლა.

4. ამ ბრძანების დამრღვევს ჩამოერთმევა სამუსიკო ინსტრუმენტები.

5. სასტუმროებიდან, რესტორანებიდან და დატოვებულ ბინებიდან ყოველი მუსიკალური ინსტრუმენტი და ქონება გადატანილი იქნეს სარეგისტრაციო პუნქტში (პეტრედიდის ქუჩა, № 8) და სათანადოდ იქმნეს აღწერილ-აღრიცხული.

6. ყველა ამ განკარგულების შესრულება ენდობა მუსიკალურ ინსტრუმენტთა და ქონების დამცველ კომისიის თავმჯდომარეს ამხანაგ ილია აბაშიძეს. სახალხო განათლების კომისარიატის სასწავლო კოლეგიის წევრი **წერეთელი.**

ბრძანება № 1.

ქ. ტფილისი, 21 მარტი 1921 წ.

კონტრ-რევოლიუციასა, სპეკულიაციასა, ჯაშუშობასა, მსახურ პირთა ბოროტმოქმედებათა ცარცვა-გლეჯასთან მებრძოლ საქართველოს საგანგებო კომისიისა.

საგანგებო კომისია იცხადებს საქართველოს სოციალისტური საბჭოთა რესპუბლიკის ყველა საბჭოთა დაწესებულებების და მოქალაქეთა საყურადღებოთ, რომ საქართველოს რევოლიუციონურ კომიტეტთან ერთად შესდგა და მუშაობას შეუდგა საქართველოს საგანგებო კომისია, კონტრ-რევოლიუციასთან, სპეკულიაციასთან, ჯაშუშობასთან, მსახურ პირთა და ბანდიტიზმთან (ცარცვა-გლეჯასთან) საბრძოლველად, რომლის მიზანია სასტიკი და შეუბრალებელი ბრძოლა აწარმოოს მუშებისა და გლეხების მთავრობის აშკარა და ფარულ მტრებთან.

რომ საგანგებო კომისიამ შესაფერი ბრძოლა გაუწიოს კონტრ-რევოლიუციონურ გამოსვლებს, ჯაშუშობას, მუშათა და გლეხთა მთავრობის წინააღმდეგ აგიტაციას, ბანდიტიზმს (ცარცვა-გლეჯას), რომელიც საბჭოთა კანონის ძალით კონტრ-რევოლიუციონურ გამოსვლებით ითვლება, [illegible]—სპეკულიაციის, მსახურ პირთა [illegible] ყველა სახელმწიფო დაწესებულებაში და პროვოკაციული ჭორების გავრცელებას,—საგანგებო კომისია მოუწოდებს რესპუბლიკის პატიოსან მოქალაქეთ, რომ მათ ყოველნაირი დახმარება აღმოუჩინონ კომისიას ზემო ჩამოთვლილი მოვლენებთან ბრძოლაში და ბოროტ-მოქმედების აღმოჩენაში.

ამიტომ ყველა პატიოსანი მოქალაქე, რომელიც რესპუბლიკის ინტერესებს და მოქალაქის მშვიდობიან შრომას იცავს, ვალდებულია ყველა მათ მიერ შემჩნეულ ბოროტ-მოქმედებათ, როგორც მთავრობის მოხელეთა, ისე კერძო პირთა მხრით დაუყოვნებლივ აცნობოს ს. კომისიას.

საგანგებო კომისიის თავმჯდომარე:

ცინცაძე.

საუბარი გერმანიის წარმომადგენელთან.

გერმანიის წარმომადგენელმა ფონ-დრუფელმა გრუროსტას თანამშრომელთან საუბარში განაცხადა: საქართველოს რევკომის უცხო სახელმწიფოებისადმი მიმართულ დეპეშაში, ჩემის აზრით, გამოთქმულია პრინციპები, რომელზედაც საქართველოს რევკომს სურს დაამყაროს თავისი საერთაშორისო ურთიერთობა. მე ვფიქრობ, რომ პრინციპები ნებას აძლევენ უცხო სახელმწიფოებს განაგრძონ აქამდე არსებული ურთიერთობა საქართველოსადმი. კერძოთ გერმანიის მისიის სჯერა, რომ შესძლებს განაგრძოს თავისი ურთიერთობა საქართველოსთან. უეჭველია მიზან-შეწონილი იქნება საბჭოთა საქართველოს და საბჭოთა რუსეთის შორის არსებულ მჭიდრო კავშირის გამო მოეწყოს მომავალი ურთიერთობა გერმანიასა და საქართველოს შორის საბჭოთა რუსეთთან კონტაქტით. ვფიქრობ, რომ შესაძლებელი იქნება ამ ურთიერთობის დამყარება ეხლავე. გერმანია მზათ არის დაეხმაროს ყველას, ვისაც სურს ეს დახმარება აღმშენებლობითი მუშაობაში. პრაქტიკულ მუშაობის დასაწყებათ პირველ ყოვლისა საჭიროა ფოსტის, ტელეგრაფის და გზების აღ-

მოხეტიალე მუსიკოსის ნაწერებიდან.

კახეთში.

ველოსიპედით გზა-და-გზა.

მასშემდეგ, რაც ჩემი მუსიკია ხალ- მუშაობა დავიწყე, არც ერთი ნიერი დილა და კეთილი დღე ჩემ ვს არ გასთენებია.

ჯერ იყო და უტვინო ნიკოლოზ მე- ის მთავრობა რუსეთში მდევნიდა და უსალებდა, მერე კიდევ „ბრძენი“ პირველის კაბინეტი საქართველო- მდევნიდა და მავიწროებდა.

არეგნულად ორი სხვა-და-სხვა ტო- და სახის მთავრობები შინაარსით ომანეთისაგან არაფრით განირჩეოდა. ს დაუკითხავათ ტახტზე წამოსკუ- მთავრობები, ჰყვლეფდნენ და ავდ-ენ როგორც ხალხსა, ისე მის რ შემოქმედებას.

არი კერპს ტახტიდან ჩამოთრევა ქვე დამხობა ვგონებ სხვას ისე ამოვნებდა და გაახარებდა რო- ნამდვილ ხელოვნების მსახურთ. , მეც მიხარიან ხალხის ასეთი ვებ.

ედ აზნაირ გამარჯვებისათვის ში მე შევიძინე ორი წითელი ერთი 1912 წ. დავკეცე და წა- ვიოლინოზე სახმარებლად მო- ჩემ პირველ ეზოებში, მეორე კი ლეებში სალამურის ლერწმის ტა- ვავშალე და ავაფრიალე ჩემს საქ- ველოსიპედზე საქართველოში. ამა „გიჟ მარტის“ სამი რიცხვი. წამ და უწუმ იცვლებოდა. ირ- რვილო, ვით თეთრი ღრუბლები ბნელებდა მშრალ შარას, ხველ მინდვრებს. ნიავი ჩრდილოეთიდან და სამური ფრთხიალით მიტკაცუნებდა ველოსიპედზე ხელოვნების თავისუფლების დროშას. ეს იყო გამამხნევებელი ტაშის ცემა, იყო აკომპანიმენტი ჩემი აზრების, ჩემი ფიქრების, რომლებიც ჩრდილოეთის გრილ ნიავთან ერთად ჩრდილოეთის წითელი ვარსკვლავის წითელ ლაშქარს წითლად მოჰქონდა ჩემსკენ.

მივრბოდი, მივქრიალებდი საყვარელ „ფოლადის რაშის“ რბილ რეზინის თვლებზე, ლაღად მივსისინებდი. მეინტერესებოდა რა ხდებოდა კახეთში, მინდოდა გამეგო ჩემი სამშობლოს გულის თქმა. არ სწამდა მას მენშევიკები, არ უყვარდა მას ნოე რამიშვილის მთავრობა.

ეხლა კი კომუნისტები ეწვივნენ მას, ეხლა ბოლშევიკებმა დაიპყრეს მხარე. ნეტავ რა ხდება, რას აკეთებენ, ან რას ფიქრობენ კახელები?

აი, ნავთლუღიც! მივუახლოვდი კახეთის ნავთლუღს. აქ იყო უკანასკნელი ბრძოლა მენშევიკებისა, აქ დაყარეს მათ თავიანთი გესლიანი იარაღი, აქ დამარცხდნენ ისინი სამუდამოდ, აქედან გაიქცნენ „მამალები“ იმერეთისაკენ.

აქვე ეყარა მენშევიკების უწნო ნაქნარის ნაშთები: დამწვარი ავტომობილები, ორთქმავალები და ვაგონები.

—„ისინი ანგრევენ, ანადგურებენ, ჩვენ კი ვაშენებთ, ჩვენ უფრთხილდებით“—მომაგონდა ჟორდანიას საყვარელი სიტყვა, რომელსაც მოხუცი მალ-მალ იმეორებდა სხვა და სხვა დროს.

— „ფიცი მწამს და ბოლო მაკვირვებს“-ო, არის ქართული ანდაზა. ეს არის გაკეთება? ეს არის გაფრთხილება? მიანგრ-მოანგრიო, გაძარცვ-გამოძარცვო, გაყვლიფ-გამოყვლიფო, პროვოკაცია გასწიო, ხალხი დაყარო ღვთის ანაბარა მშიერ-მწყურვალი და თითონ გაიტაცო მისი ქონება და უსირცხვილოდ გაიქცე? აი ნამუსი, აი პატიოსნება და ხალხის ინტერესების მფარველობა!..

— არა „პატივცემულო მამაო საქართველოისა“, ეს არ გახლავთ იდეალისტობა, ეს გახლავთ ყაჩაღობა, ეს გახლავთ—„თუ მე არ ვიქნები, ქვა-ქვაზედაც ნუ იქნებაო“. სამი წელიწადი საქართველო თქვენ ხელში იყო და ამ ხნის განმავლობაში სამი დამპალი შპალიც კი ვერ გამოუცვალეთ კახეთის რკინის გზის ლიანდაგს. ჩოხატაურში გიმნაზიის სამ არშინიანი დანჯღრეული ხიდი სამი წლის განმავლობაში ვერ შეაკეთეთ. რამდენი ერთი ჩამოგითვალოთ? აი ეხლაც, თვალი ჩამივარდა თხრილში და თუ დროზე არ ჩამოვხტარიყავ, ველოსიპედსაც დავამტვრევდი, ვიოლინოსაც და კისერსაც მოვიტეხდი, რაში გენაღვლებათ ჩემი კისერი, მაგრამ ვთქვათ მე მენშევიკი ვარ, მაშინ ხომ დიდი ზარალი მოგივიდოდათ?

ამ ფიქრში მივღიღინებდი კახეთისაკენ, როდესაც სერზე უცნობ მგზავრებს დავეწიე. მგზავრები დიდის ბაასით და ხმა მაღლა ლაპარაკით მინდორ-მინდორ მიდიოდნენ შინისაკენ.

— გაზეთი, გაზეთი, სოფელში!—მივაძახე უცნობებს, ჩავწვდი მარჯვენით ხურჯინში, ამოვიღე ორი ეგზემპლიარი „კომუნისტის“ პირველი და მეორე ნომრები და შარაზე გადაუყარე უცნობებს.

ცქვიტა ყურები ტყაპუჭიანმა, მარდათ გამოიქანა ჩემსკენ, დასწვდა გაზეთებს, მიატრ-მოატრიალა ხელში და გახარებით შემოსძახა:—ქართულია?!.

— ქართული გახლავთ!

— აი, იცოცხლოს შენმა გამჩენმა!..

— მა რით მიქარავდა ჩვენი მთავრობა?.. აკი ქართული აღარ უნდა იყოსო? —აღტაცებით შეეკითხა ტყაპუჭიანი თანამგზავრს, როდესაც ასევე შეუერთდა მათ.

— ამენდა თუ არ უნდა იყოსო—ნიშნის მოგებით უპასუხა ხრინწიანის ხმით მეორემ.

მივრბოდი, მივქროდი. საყვარელ „ფოლადის რაშის“ რბილ რეზინის თვლებით ლაღად მივსისინებდი ახლა წარსულ ბრძოლის ველის დაკლაკნულ შარაზე და თან მგზავრებს ვეკამათებოდი.

მომიჭრიალეს მგზავრებმა ურემი. შეშით დატვირთულნი თფილისისაკენ მოიზლაზნებოდნენ.

— გამარჯობა თქვენი!—ჩამოვხტი ველოსიპედიდან და მივესალმე კახეთის შვილებს.

— აი, გადღეგრძელოს!—მიპასუხეს.

— სადაურები ხართ?

— ლილოდან.

— რა ამბავია თქვენ სოფელში?

— კაი ამბავი: მშვიდობა და სიწყნარე—მომიახლოვდა ცნობის მოყვარეობით მეორე.

— ხომ არავინ გაწუხებთ?

— არავინ, ვინ უნდა შეგვაწუხოს?

— წითელი ლაშქარი ეწვია თქვენს სოფელს?

— დიახ.

ხომ [illegible] წაახდინეს?.. ხომ არ გაზიდეს?

— არა, არა! სოფელს ერთი ქათმის საფასურიც არა დაჰკლებია-რა.

— რევკომი? შეადგინეთ მთავრობა?

— დიახ, სწორედ იმიტომ დავიგვიანეთ, რომ კომიტეტს ვადგენდით წუხელ.

მგზავრებმა თავისი ჯერით გამომკითხეს თბილისის ამბები, ჩამომართვეს გაზეთები და მხიარულად გაუდგნენ გზას.

შემდეგი მგზავრები გიორგი წმინდიდან მოდიოდნენ. ერთს ტომარით რაღაცა მოჰქონდა ზურგზე, მეორეს მხარზე გადაგდებულ კეტზე შეკრული სამგზავრო წამოეცო, მესამეს მეტი წყვილი ქალამნები კისრით მუცელზე ჩამოეკიდნა.

მისალმებისთანავე გლეხები ერთხმად შემეკითხნენ:

— საიდან მობრძანდებით?.. რა ამბავია ქალაქში? ამბობენ არაფრის ჩამოტანა არ შეიძლებაო, მართალია?

— რავი, ვითომდა მთავრობა ართმევს და იტუსაღებსო—ასე ამბობენ სოფელში.

— აი, მეც ხუთი ლიტრა ფქვილი მომაქვს ზურგით და მეშინიან არ წამართვან—სასო-წარკვეთილებით ჩაერია ლაპარაკში ტომრიანი გლეხი.

— ეგ ჭორებია. პირიქით, ჩვენმა ახალმა მთავრობამ განკარგულება გამოაკრა კედლებზე, რომ სურსათ-სანოვაგის ჩამოტანა სოფლებიდან არავის აეკრძალოს...

— რავი, ქალაქიდან ამოსული კაცი ჯერ ჩვენ არავინ გვინახავს და სოფლებში კი ამ გვარ ხმებს ავრცელებდნენ—შინლის ბოლოთი მოიხოცა ცხვირი ქალამნებ ჩამოკიდებულმა.

— ჩვენმა მეზობელმა ქათამ-ინდაური დახოცა წამოსაღებათ, მაგრამ, რაკიმ გაიგო ართმევენ და თანაც ამწყვდევენ, აღარ წამოიღო, მიდგა და სულ თითონ [illegible]—აი პატრონიც დაიჭირა, თუ კი დამიჭერენ [illegible], აქ [illegible] წაიყვანენ [illegible] და მიაძლა დახოცილ ფრინველს.

— სხვა, ისე ხომ სიმშვიდეა, ხომ სიწყნარეა სოფელში?

დგენა, რომ შესაძლებელი იყოს სწორე ცნობები მივაწოდოთ გერმანიის მთავრობას საქართველოში შექმნილ მდგომარეობის თაობაზე და როდესაც გერმანიის მთავრობას სისწორით ეცოდინება აქ მომხდარი, იგი უეჭველია მიიღებს ზომებს იმ სურვილების თანახმად, რომელიც გამოთქმული აქვს რევკომს რადიო დეპეშაში.

ქრონიკა

ამიერ-კავკასიის უნივერსიტეტის ბედი. სახალხო განათლების კომის. კოლეგიამ დაადგინა საკითხი ყოფილ ამიერ-კავკასიის უნივერსიტეტის აღდგენის შესახებ გადაიდვას, სანამ საქართველოს რევკომი არ განიხილავს მთელ რესპუბლიკის სახალხო განათლების რეორგანიზაციის საკითხს.

◆ გარნიზონისადმი მიცემულ ბრძანების № 2 ა. წ. 25 თებერვლიდან შესაცვლელად, სიარული, სამაგალითო წესრიგის და მცხოვრებთა შორის მშვიდობიანობის გამო ქალაქში ნებადართულია ოპერატიულ დროის 23½ საათამდის. სამხედრო წესები ძალაში რჩება.

◆ **აფთიაქის საქონლით ვაჭრობა.** ჯანმრთელობის სახალხო კომისარიატის განკარგულებით დაბეჭდილ იქმნა ქალაქში ყველა საწყობები და მაღაზიები აფთიაქებისა და მთელი ქონება ანგარიშზეა აღებული. განზრახულია ამ საწყობებიდან მოეწყოს ერთი სახელმწიფო საწყობი და აფთიაქის საქონლით კერძო ვაჭრობა გაუქმდეს. ნება დართულია პარფიუმერიის და კოსმეტიკის საქონლებით ვაჭრობა.

◆ **საგარეო საქმეთა კომისარიატის** მიერ საბჭოთა ყველა დაწესებულებებში დაგზავნილ იქნა. ცნობა იმის შესახებ, რომ მათ შეუძლიათ კომისარიატში გამოგზავნონ უცხო (ევროპიულსა და აღმოსავლეთურ) ენებზე და აღნიშნულ ენებიდან გადასათარგმნად ოფიციალური ხასიათის ქაღალდები. სასწრაფო ქაღალდების მისაღებად და გადასათარგმნად კომისარიატში დაწესებულია საღამოობით მორიგეობა.

◆ **ბრძანება № 2, თფილისის რევკომის სასამართლოს განყოფილებისა.** ქალაქში ტრამვაის მოძრაობის დროს მგზავრები არღვევენ წესრიგს კიბეებზე ჩამოკიდებით, რაც იწვევს ვაგონების გაფუჭებას და შემდეგში სრულიად მოძრაობის შეჩერებას. ამისათვის, ამ მოვლენის აღმოსაფხვრელად, საჭიროა კონდუქტორებმა სასტიკად დაიცვან ტრამვაიზე არსებული მოგზაურობის წესდება. მთელი პასუხისმგებლობა ამ ბრძანების ცხოვრებაში გატარებისა ეკისრებათ კონდუქტორებს მილიციის დახმარებით. დარღვევისათვის დამნაშავენი დაისჯებიან მთელი სისასტიკით რევოლიუციონური კანონების თანახმად.

◆ **ბრძანება № 3, თფილისის რევკომის სამმართველო განყოფილებისა.** მიუხედავათ განკარგულებისა, ქალაქში გრძელდება სისწრაფით ავტომობილების მოძრაობა—ხშირად უნებართვოთ და მგზავრებით, რომელთაც არავითარი საერთო არა აქვთ საბჭოთა მუშაობასთან. წინადადებას ვაძლევ მილიციის უფროსს მიიღოს სასტიკი ზომები ამ მოვლენის აღმოსაფხვრელად. ავტომობილები უნებართვოთ დაუყონებლივ უნდა იგზავნებოდეს ცენტრო-გარაჟში, მგზავრები, მათ შორის არასაიმედო დედაკაცები და ქალწულნი, მილიციის სამმართველოში, ვინაობის გამოსარკვევად ამ ბრძანების დარღვევისათვის დამნაშავენი დაისჯებიან მთელი სიმკაცრით რევოლიუციონურ კანონებისა.

◆ **საცნობლათ.** სამშაბათს, 22 მარტს, საღამოს 6½ საათზე, მე 4 რაიონის სადგურში, ოლღას ქუჩაზე, 29, დანიშნულია კრება კომუნ სტებისა, სავაჭრო-სამრეწველოების მოსამსახურეთა პროფ. კავშირების წევრთა და კოოპერატიულ დაწესებულებებში მოსამსახურეთა კომუნისტურ იაჩეიკის ორგანიზაციისთვის. დასწრება ყველა ამხანაგ. სავალდებულოა.

◆ **ამხ. შეინმანის დაბრუნება.** 20 მარტს, დღის 4 საათზე ბათომიდგან თბილისში დაბრუნდა ამხ. შეინმანი. თბილისში დაბრუნდნენ აგრეთვე მენშევიკურ მთავრობის მიერ დაპატიმრებული თანამშრომლები რ. ს. ფ. ს. რ., აზ. ს. ს. რ. და სომ. ს. ს. რ. მისიებისა და რ. ს. ო. ს. რ. საგარეო ვაჭრობის თანამშრომლები. თბილისში დაბრუნდა აგრეთვე ქუთაისიდან საბჭოთა რუსეთის სამხედრო წარმომადგენელი საქართველოში ნ. ჟორდანიას მთავრობასთან პ. პ. სიტინი, რომელიც დარჩება თავის თანამდებობაზე საქართველოში.

◆ **გერმანიის მისიის მოსვლა.** ბათომიდან თბილისში მოვიდა საგანგებო მატარებლით გერმანიის დიპლომატიური წარმომადგენელი გრ. რაუშერი.

მიმართვა ს. რ. პარტიის ამიერ კავკასიის საოლქო კომიტეტისა სომხეთის ხსნის კომიტეტისადმი.

სოციალისტ-რევოლიუციონურ პარტიის ამიერ-კავკასიის საოლქო კომიტეტმა მიმართა პ. ს. რ. სომხეთის ყველა ორგანიზაციებს —ასლის გაგზავნით სომხეთის ხსნის კომიტეტის თავმჯდომარეს ი. ვრაციანს—შემდეგის განცხადებით:

„ამიერ-კავკასიის საოლქო კომიტეტს პ. ს. რ. თავის მოვალეობად მიაჩნია სომხეთის ერისთვის ამ გაჭირვებულ წუთში გააფრთხილოს კომიტეტი სომხეთის ხსნისა, რომ წინააღმდეგობის განგრძობა უგუნურობაა და უმიზნო.

ეხლა, როდესაც საქართველოს მენშევიკური მთავრობა დამარცხდა, როდესაც მთელს საქართველოში გაიმარჯვა საბჭოთა მთავრობამ, როდესაც უკანასკნელი ზღუდე მენშევიკებისა-ბათომი დაკავებულია წითელ ლაშქრის მიერ, თუმცა ქემალისტები ცდილობდენ ხელი შეეშალათ ამისთვის, როდესაც ოფიციალურ შეთანხმებით საქართველოს მთავრობამ აღიარა საბჭოთა მთავრობა და კიდევაც დასთანხმდა თავის ჯარის დაშლაზე და გაიქცა,—განგრძობა მარტოთ დარჩენილ ერევნის მიერ ბრძოლისა, იქმნება არა მარტო უბრალო სამხედრო ავანტიურა, არამედ პირდაპირ დანაშაულობა წინაშე სომხეთის მშრომელ ხალხისა, რომელსაც სურს ემსახუროს ხსნის კომიტეტი.

ამიერ-კავკასიის პ. ს. რ., სურს რა აცდენილ იქნეს სისხლის ღვრა და რაც შეიძლება მალე დამთავრდეს სამოქალაქო ომი ამიერ-კავკასიაში, აცხადებს საქმეთა ნამდვილ ვითარებას და მიაჩნია აუცილებლათ და [illegible] შეწონილათ დაუყოვნებლივ მოსპოს წინააღმდეგობა. დასასრულ შეგვიძლიან შევატყობინოთ, რომ ამიერ-კავკასიის საოლქო კომიტეტის პ. ს. რ. თვალსაზრისს იზიარებენ ყველა პოლიტიკური ჯგუფები, რომლებმაც კი იციან საქმეთა საზოგადო ვითარება. თუ საჭირო იქნება ამიერ-კავკასიის საოლქო კომიტეტი მზად არის ყოველივე დამატებითი ცნობა მოგაწოდოთ.

მუშათა შორის.

20 მარტს, 1921 წ. მე-11 რაიონში შესდგა ადგილობრივ მცხოვრებთა მიტინგი მუშათა კლუბში.

თავმჯდომარეობს ამხ. ლაქსინი.

მე-4 რაიონიდან მოხსენებას აკეთებს მომენტზე ამხანაგები ვასილი ლონაძე და ამხ. კანდელაკი. შემდეგ სიტყვას ამბობს ამხ. ი. მეგრელიძე. მოხსენებას ხალხი აღფრთოვანებით ეგებება, რის შემდეგ ერთხმად გამოტანილ იყო შემდეგი რეზოლიუცია: „მოვისმინეთ რა მეცამეტე რაიონის ადგილობრივ მცხოვრებლებმა ამხანაგების მოხსენება მომენტის შესახებ, აღფრთოვანებით ვეგებებით მათ აღსნაგანმარტებას, აღუთქვამთ დღევანდელ მთავრობას ყოველგვარ დახმარებას, პროლეტარიატის დიქტატურის განსამტკიცებლად; აგრეთვე გამოვსთქვამთ იმედს, რომ ბრძოლა დაწყებული მუშათა კლასის განსათავისუფლებლად, მოედება მთელს მსოფლიოს ძლევამოსილი შარავანდედით და დაგვირგვინდება ბრწყინვალე გამარჯვებით.

გაუმარჯოს წითელ ლაშქარს, რომელიც დაამხობს დამყარებულ რეჟიმს ბურჟუაზიისას!..

გაუმარჯოს საქართველოს სოციალისტურ საბჭოთა რესპუბლიკას!

გაუმარჯოს მე 3 კომუნისტურ ინტერნაციონალს!

გაუმარჯოს კომუნისტურ პარტიას, როგორც დამცველს მუშათა და გლეხთა ინტერესებისას!

პროვინცია

მიტინგის რეზოლიუცია.

1921 წ. მარტის 18 დღესა, ჩვენ მეჯვრისხევის რაიონის მუშები და გლეხები, შევიკრიბენით ს. მეჯვრისხევში დაახლოვებით 1500 კაცამდინ და ვიდღესასწაულეთ პარიჟის კომუნის ორმოცდაათი წელი, რომელშიაც მონაწილეობას იღებდა ადგილობრივი მომღერალთა გუნდი. სიტყვა წარმოსთქვეს რამოდენიმე ამხანაგებმა.

შემდეგ დავადგინეთ მივესალმოთ საქართველოს დამოუკიდებელ საბჭოთა მთავრობას, რუსეთის წითელ არმიას და საერთაშორისო პროლეტარიატს და უსურვებთ მომავალ ბრწყინვალე გამარჯვებას.

ხელს აწერს მიტინგის თავმჯდომარე ი. შახნაზაროვი, მდივანი მიტინგისა ქ. სარაული.

მიტინგის რეზოლიუცია. 12 მარტს, ჩვენ, მეჯვრისხევის რაიონის მუშები და გლეხები, შევიკრიბენით სოფ. მეჯვრისხევში და ვიდღესასწაულეთ რუსეთის დიდი რევოლიუციის ოთხი წლის თავი. ილაპარაკეს რამდენიმე ამხანაგებმა, გააცნეს მიმდინარე მომენტი, შემდეგ გავემართეთ ამხანაგ გ. შახნაზაროვის და სხვა ამხანაგების სასაფლაოზედ, მათ მოსაგონათ რამოდენიმე სიტყვა წარმოსთქვეს ამხანაგებმა.

შემდეგ დავადგინეთ მივესალმოთ დამოუკიდებელ სოციალ. საბჭოთა საქართველოს მთავრობას, რუსეთის საბჭოთა მთავრობის წითელ არმიას.

მიტინგის თავმჯდომარე **მ. მაისურაძე**, მდივანი **ქ. სარაული.**

ამ რამდენიმე დღის წინად საქართველოს გლეხთა და მუშათა მთავრობამ გადასდო ერთი მილიარდი მანეთი მენშევიკურ მთავრობის მიერ განადგურებულ ოსეთის აღსადგენათ.

ვინც იცნობს ოსეთის განადგურების და გადასახლების ამბავს არ შეიძლება ეჭვი არ შეეპაროს მენშევიკების „სოციალისტობაზე“. მე მინდა ჩვენი გაზეთების მკითხველებს მოკლეთ გავაცნო ის, რაც დაატყდა ოსეთს მენშევიკების წყალობით. მათ შეუსიეს ჯარი, რომელსაც უთხრეს: „რაც გინდათ ის ქენით, ოღონდ კი გადარეკეთ ოსები „როკის“ უღელტეხილზეო“. მათმა სოციალიზმის დამცველმა გვარდიამ, ცეცხლით და მახვილით გაანადგურა ოსეთი. სამაგიეროთ განახლებულმა საქართველომ, პირველ დღესვე მისი გამარჯვებისა მორიგ საკითხათ დასვა ოსეთის აღდგენა. ასედაც უნდა ექნა. ჩვენ გვწამს, რომ საქართველოს მშრომელთა მთავრობა კიდევ მეტ დახმარებას გაუწევს ჩვენ მოძმე ოსებს. ვისაც უყვარს თავის ერი, მას არც სხვისი ერი უნდა სძუ დეს. მაგრამ როგორც სჩანს მენშევიკ არც ერი ჰყვარებიათ, არც-რა სხვა რ გარდა მინისტრობისა და თბილ-თბი ადგილებისა.

თქვენ კი, დატანჯულო ოსებო, გმა თებთ დიდი შრომა და ენერგია, რ აღადგინოთ მშვენიერი მხარე, ჩვენ, ჩ ნი ხრივ ყოველივე დახმარებას გაგ წევთ. პირველი დახმარება მთავრობ მხრივ იყო, აწი კი მთელი ქართველ ერი მოვალეა დაგეხმაროთ თქვენ; მხ ლოდ არ აყვეთ პროვოკატორებს! შ რისძიებას ნუ აყვებით! გამარჯვებულ დიდსულოვანი უნდა იყვნენ.

ქართველი.

მისალმებანი.

საქართველოს რევკომს.

საქართველოს რევკომს ენზელიდა მოუვიდა შემდეგი დეპეშა: მესამე კომუნისტურ ინტერნაციონალის ორი წლი თავზე ამ დიად დღეს ირანის წითელ ლაშქარი ძმურ სალამს უძღვნის საქარ თველოს პროლეტარიატს და ულოცავ მენშევიკების ბატონობისაგან განთავი სუფლებას. ირანის წითელი ლაშქარ აღიარებს, რომ საქართველოს პროლ ტარიატის გამარჯვება აღმოსავლეთის ყველა ხალხს უადვილებს თავისუფლებისთვის ბრძოლას. ირანის წითელი ლაშქარი თავის მხრივ აცხადებს, რომ ყოველ ღონისძიებას მიიღებს აღმოსავლეთის ხალხთა ევროპის იმპერიალისტების საუკუნო მონობაზე გამარჯვების მოსაახლოვებლათ. გაუმარჯოს მსოფლიო რევოლიუციონურ აჯანყების შტაბს—მესამე კომუნისტურ ინტერნაციონალს! გაუმარჯოს საბჭოთა საქართველოს! კრედო.

სარედაქციო კოლეგია

— სიმშვიდე, სიმშვიდე, თითქო არაფერი მომხდარა.

— თბილისშიაც სიმშვიდეა, ჩადით და წაიღეთ გასაყიდათ ვისაც რა გსურთ.

— მაშ შიში არაფრისაა ჰა?

— არა, არა! თუ ჩემი არა გჯერათ გამომართვით ეს გაზეთები და წაიკითხეთ.

— რა უნდა მოგართოთ?— ჩაიყო ერთმა ხელი ჯიბეში.

— არაფერი, უფასოა.

— ეი! მაშ ახალ მთავრობას საქმე კარგათა ჰქონია დაყენებული—გაუკვირდათ გლეხებს.

— კარგათ, კარგათ, ეხლა ნურაფრის ნუ გეშინიათ.

— იცოცხლე ამხანაგო, იცოცხლე ღმერთმა შენი გულიც ისე დაამშვიდოს, როგორც ჩვენ დაგვამშვიდე. მაშ საქართველო არ დაღუპულა, ჰა!

ღმერთმა ხელი მოგიმართოთ, გაუმარჯოს ჩვენ ახალ მთავრობას!..

— გაუმარჯოს, გაუმარჯოს!—შეჰყვირეს დანარჩენ გლეხებმაც.

ასე მხიარულად მივაჭენებდი აღმოსავლეთ საქართველოში ჩემს ხელოვნების მერანს ესე მხიარულად ვისტუმრებდი საქართველოს დედა ქალაქში ჩემ საყვარელ მგზავრებს.

მგზავრები კი გზაში ბევრი მხვდებოდნენ. არც „პროპუსკები“ და არც სხვა რაიმე მანდატი მათ არ აღონებდათ. ან რათ უნდოდათ, როდესაც ყველასათვის გზა ხსნილი იყო? მათ აღონებდათ საქმის გამოურკვევლობა, მათ აწუხებდათ გადატრიალების გაუგებრობა. მეც, რაც შემეძლო ვამხნევებდი, ვანუგეშებდი და ცოტათ თუ ბევრად უხსნიდი ამბის ვითარებას, თანაც გაზეთებს, რომლებიც „კომუნისტის“ რედაქციამ სოფლებში გაფანტვის დავალებით გამომატანა, ვატანდი გლეხებს თავიანთ რევკომებისკენ.

ყველანი დიდის მადლობით და ხალისით ღებულობდნენ ახალ გაზეთებს, ყველანი სამაგიეროდ თავ-თავიანთ სოფლის ახალ-ახალ ამბებს დიდის გულახდილობით და გულწრფელობით მთავაზობდნენ.

არსაიდან საჩივარი, არსაიდან უკმაყოფილება, წუწუნი და სასოწარკვეთილება ან წითელი ლაშქრის, ან კიდევ რევკომების შესახებ ჩემთვის არც ერთს არ გადმოუცია. პირიქით, ყველანი დიდის სიხარულით და აღტაცებით მიამბობდნენ იმის შესახებ, თუ ძველი მთავრობის მოქრთამე კომისრები და თავმჯდომარენი ფხაჰა ფხუჭით როგორ მირბოდნენ სოფლებიდან. ამის შესახებ ცქვიტ გლეხებს თურმე უკვე შაირები გამოუთქვამთ. ერთმა ქიზიყელმა გლეხმა გზაში ბევრი ამბები მომიყვა და ბევრიც მაცინა. გამომშვიდობებისას შაირი სიმღერით ჩამიკრა:

„ბალშევიკი შემოვიდა სიღნაღ-
გოროდში,
კრაწაშვილი იმალება თავის
სოროში“.

მალე ვაზიანსაც მივუახლოვდი. მენშევიკების ინფორმაციით მარტო აქ იყო ბრძოლა კახეთში შემოჭრილ საბჭოთა ჯარისა. შარა გზის ახლო-მახლო არავითარი თხრილები და სიმაგრეები ცოტათ თუ ბევრ დ სერიოზულები აქ ვერსად ვნახე. ვიპოვნე ერთი წყვილი დაფხრეწილი ჩუსტები და ბევრი ტყვია-პატრონა, რომლებსაც ახლო არ მივეკარე.

ილიკო ქურხული.

(გ. გრძელება იქნება)

საპერერეგისტრაციო კომისიისაგან.

პარტიის წევრების და კანდიდატების საყურადღებოდ ცხადდება, რომ პერერეგისტრაცია დაიწყება ა/წ. 20 მარტიდან პარტიის წევრებს ევალებათ წარმოადგინონ თავიანთ სარაიონო კომიტეტებში:

1. განცხადება პარტიაში ჩარიცხვის შესახებ, ორის თავდებით, რომელნიც პარტიაში ირიცხებოდნენ ოქტომბრის გადატრიალებამდე;
2. საწევრო ბილეთი, ან საკანდიდატო ბარათი,
3. უნდა შეავსონ სარეგისტრაციო ბარათი.

შენიშვნა: 1) ს. კ. პ. ცეკას წევრებისა და ერთიან პარტიულ ბილეთის მქონეთათვის პერერეგისტრაცია საჭირო არ არის, ისინ ავსებენ სარეგისტრაციო ბარათებს.

შენიშვნა- 2) პარტიის წევრთა განცხადებების მიღება პარტიაში ჩარიცხვის შესახებ თავდება 25 მარტს.

ცენტრალური საპერერეგისტრაციო კომისია.

საქ. კომუნისტურ პარტიის ყველა ორგანიზაციების და წევრების საყურადღებოთ

ს. კ. პ. ც. კ. აუწყებს პარტიის ყველა წევრებს, რომ ამა წლის 20 მარტიდან ს. კ. პ. ყველა ორგანიზაციებში [illegible] და იწყება პარტიის წევრების და კანდიდატების რეგისტრაცია პარტიის პერერეგისტრაციის მიზნით—პარტიის ძალთა სწორი აღრიცხვა, განაწილება და გამოყენება, ამავე დროს გაწმენდა პარტიისა ყველა კარიერისტულ და არა კეთილ-იმედო ელემენტებისაგან. პერერეგისტრაციის ხელმძღვანელობა დავალებული აქვს ცეკასთან დაარსებულ სპეციალურ კომისიას. ცეკას წევრებისა და ერთიან პარტიულ ბილეთის მქონეთათვის პერერეგისტრაცია საჭირო არ არის, ისინი ავსებენ [illegible] შეტანილ იქნებიან წევრთა ახალ სიებში. ყველამ, ვისაც შეუძლია ამა თუ იმ კომუნისტის გამამხილებელი ფაქტები, ცეკა წინადადებას აძლევს უყოყმანოდ აცნობონ პერერეგისტრაციო კომისიას პარტიის ყველა წევრები და კანდიდატები ვალდებულნი არიან აღირიცხონ იმ ორგანიზაციაში, სადაც მუშაობენ. ვინც დროებით სხვაგან გაგზავნილია, უფლება აქვს აღირიცხოს დაბრუნებისას. პერერეგისტრაციის დროს პარტიის წევრთა მიღება შეჩერებულია.

მდივანი ლ. დუმბაძე.

თფილისის მასწავლებელთა საერთო კრება

დანიშნულია მასწავლებელთა სახლში (ყოფილი ქართული კლუბი) ხუთშაბათს 24 მარტს, საღამოს 6 საათზე. კრებაზე შესვლა ბილეთების მიღება შეიძ იქვე 12 საათიდან. დღიური წესრიგი: 1) მიმდინარე მომენტი, 2) პროფ.-კავშ[illegible] მოწყობა და მათი ორგანიზაცია, 3) გამგეობის დამატებითი არჩევნები.

ორგანიზაციების და დაწესებულებების საყურადღ

ცხადდება, რომ გაზეთ „კომუნისტ“-ში დასაბეჭდი განცხადებები და ინ უნდა იყოს შედგენილი ქართულ ენაზე; სხვა ენაზე დაწერილი მასალა არ მი

გაზ. „კომუნისტი“-ს

მიღება შეიძლება გრუსტას ცენტრალურ ექსპედიციაში, (რუსთაველის პრ. № 11).

ტირაჟი — 9000

საქართველოს კომუნისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტის სტამბა [illegible] № 4